

KÄRDLA LINNARAAMATUKOGU 2020. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Tallinn 2021

Sisukord

1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	5
1.1.1 Esimene laine	5
1.1.2 Teine laine	6
2. Juhtimine	6
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	6
2.2 Eelarve	7
2.3 Projektid	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	8
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	9
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	10
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	11
2.4.4 Erialahariduse omandamine	12
2.4.5 Töötajate tunnustamine	12
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	12
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	12
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas	12
3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine	13
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)	13
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)	13
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	14
3.1.3 Auviste komplekteerimine	14
3.2 Inventuurid, mahakandmised	14
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	15
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	15
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused	15
4.3 RVL teenindus	17
4.4 Laste- ja noorteteenindus	18
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	18
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine	18
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	18
4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused	19
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	20
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	20
4.6.1 kohalikul tasandil	20
4.6.2 riiklikul tasandil	21
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil	21

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	21
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	22
4.9 Andmebaasid	22
5. 2021. aasta tegevused	23
LISA 1. Personali koolitus	24
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	24
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	24
LISA 4. Laste ja noorteüritused	24
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine	26

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.19)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teeninduspunktid arv	Kokku
Hiiu/Kärdla	3259	1	1	0	0	1

1. Põhilised tegevussuunad

1. jaanuarist 2020 lahutati Hiiu Valla Raamatukogu ja tegevust alustasid kaks eraldiseisvat raamatukogu: Kärdla Linnaraamatukogu ja Kõrgessaare raamatukogu. Kärdla Linnaraamatukogu jäi eelmise raamatukogu õigusjärglaseks ja jätkas sama registrikoodiga.

Aasta alguses esitas Kärdla Linnaraamatukogu projekti “Hiiumaa raamatukogutöötajate koolitusprojekt” raamatukogude arendusprogrammi, et saada rahastust maakondlikele koolitustele. Rahastus saadi 100%. See koolitusprojekt oli üles ehitatud silmas pidades raamatukoguhoidjate kutsestandardis ettenähtud kompetentse. Projekti raames viidi läbi 1. Visioonipäev, kus kaardistati koos teenusedisaineri Agnes Pulgaga sihtgrupid, kelleni taheti 2020.a. jõuda. 2. toimus Märt Treieri koolitus sihtgrupile sihitud sõnumi koostamisest ja liftikõnest. Koolituse eesmärgiks oli suurendada töötajate oskust kirjutada sõnumeid nii, et need kõnetavad määratud sihtgruppi ehk lugejaid. 3. Priit Kuuskme koolitus ajajuhtimisest õpetas aja efektiivset kasutamist koos praktiliste nippidega. 4. Sügisel tehti erialane õppereis Pärnu keskraamatukogusse ja Läänemaa keskraamatukogusse. Eesmärgiks oli kahe maakonna rahvaraamatukogude vahelise koostöö loomine arendustegevusena. 5. Rene Tendermann Päikese Kirjastusest (Rahva Raamat) käis tegemas ülevaadet kaasaegsest kirjandusest. Ning 6. viimasena toimus psühholoog Iris Degtjovi poolt stressi ja enesejuhtimise koolitus, kus kaardistati stressiohtlikud olukorrad ja pingeallikad töökohas jms.

Projekti läbiviimisel oli uuenduslik see, et kaks koolitust sai teha koostöös Hiiumaa Arenduskeskusega ja seetõttu avastada vahva kohalik organisatsioon, kellega plaanitakse teha koostööd ka 2021.

2020.a. algatas Kärdla Linnaraamatukogu Hiiumaa vallavalitsuse ettepanekul raamatukogude valdkondliku arengukava, kus osalesid kõik raamatukogude töötajad. Arengukava valmis aasta jooksul, detsembris läks maakonnaraamatukogu nõukogule ülevaatamiseks, kust see tuli tagasi kergemate ettepanekutega parandusteks. 2021 peaks see jõudma volikogu ette.

Maakonnaraamatukogu osales kolmes rahvusvahelises projektis, kus ühel (My Green ID) projektil toimus veebruaris kontaktkoosolek Turus ja ülejäänud tegevused videosilla ühendusel. Teisel projektil (Uued võimalused maakonnaraamatukogu töös) sai arenduspetsialist osaleda koolitusel Küprosel ja teised koolitused lükkusid 2021.aastasse.

Kolmandal (Cultural Heritage for the Future) toimus aasta jooksul üks koosolek suvel Vilniuses ning teised tegevused lükati 2021. aastaks. Selle projekti suurim võit oli see, et Kärkla Linnaraamatukogu sai raha koduloolise veebilehe loomiseks raamatukogu juurde. See tehakse avalikuks maikuus toimuval kodulookonverentsil, kui tähistatakse ühtlasi ka 150 aastat raamatukogu Kärklas.

2020. aastal vahetati Kärkla Linnaraamatukogul ära välisüks ja raamatukogu siseüks. Need vastavad kõrgendatud tuleohutusnõuetele ja on ühtlasi olulised maakonnaraamatukogu avatud raamatukogu funktsiooni kasutusele võtmiseks. Üles pandi ka turvaväravad. 2021. aasta alguses need turvaväravad seadistatakse ning luuakse elektrooniline sisenemine. Samuti paigaldatakse turvakaamerad.

Digikultuuriaastal jätkati tavapäraselt arvuti individuaalkoolituste läbiviimistega, kus õpetati dokumente digiallkirjastama, kasutama erinevaid andmebaase ja kommunikatsioonikanaleid. Raamatukogupäeval korraldati paberitöötuba, kus õpetati lastele meisterdama oma digiseadmele (tahvelarvuti, nutetelefon) kaasi. Kuna töötuba juhtus toimuma koolivaheajal osutus see väga populaarseks ning sama töötuba plaanitakse korraldada ka järgmisel aastal. Rahvusraamatukogu ja Tallinna Keskraamatukogu olid varasügisel tulemas suure digiprogrammiga Kärklasse, kuid koroonateise laine hirmus see programm tühistati.

1.1 Koroonaviiruse mõju

1.1.1 Esimene laine

2020. aasta märtsis alanud COVID-19 viiruse esimese laine ajal raamatukogu ei suletud. Alguses jagati tööaeg nii, et kes sai teha kaugtööd, see lühikest aega ka tegi. Raamatukogudes täideti 2+2 nõuet, lugemissaalides vähendati laudade ja toolide arvu. Esimese laine ajal, kui raamatukogu oli küllastajatele füüsiliselt suletud (alates 18. märtsist kuni 30. aprillini), toimus vaid kontaktivaba laenutus. Ei pakutud paljundamist, printimist ega AIP teenuseid. Lugejad said helistada või saata emaili oma lugemissoovidega, töötajad komplekteerisid tellimused ja viisid raamatud esimesele korrusele välisukse juurde, kuhu eelnevalt oli viidud laud. Raamatud olid pakitud ja nimed peal. Nii said õiged inimesed oma raamatud kätte. Tagastada sai raamatud tagastuskasti. Tagastatud raamatuid hoiti enne uuesti väljaandmist 3 ööpäeva karantiinis. Lugejatel oli võimalus kasutada ka koduteenindust, kuid seda teenust kasutati harva. Eriolukorra ajal, kui küllastajaid sisse ei lubatud, tehti hulgaliselt sisetöid, nende hulgas ka inventuuri. Uue teenusena peale eriolukorra lõppu, kui taas ukсед avati, säilis kontaktivaba laenutuse võimalus. Raamatukogude varustatus maskide ja desovahenditega sõltus osavallast. Väiksemad kohad said vahendeid osavalla valitsusest, Kärkla Linnaraamatukogu pidi need ise otsima. Alguses oli väga keeruline, kuna maske müügil polnud. Desovahenditega oli lihtsam, kuid sellega oleks siiski pidanud tegelema osavallavalitsus ja kõik asutusi varustama. Kuna raamatukogus toimus ainult kontaktivaba laenutus, siis lugejatega kokku ei puutunud. Töötajad tööl olles maski ega visiiri ei kandnud. Neid hakati kasutama sügisel, kui tuli teine laine. Siis pandi küllastajate jaoks info üles, et palutakse kanda maski. Sissepääsu ja AIP arvutite juurde pandi valmis desovahendid. Virtuaalüritusi ja -koolitusi kasutajatele ei korraldatud, kuna internetist võis neid palju leida. Küll aga jagati raamatukogu Facebooki

lehel „Juturiivili“ juba ettelõetud ja salvestatud järjejutte. Eriolukorra ajal tehti maakonna raamatukogude vahel Messengeri vahendusel koosolek, kus räägiti toimetulekust koroonajaal. See koosolek andis tõuke ka edaspidi videosilla vahendusel koosolekute korraldamisteks. Pärast esimest lainet soetas maakonnaraamatukogu kaks uut tagastuskasti (enne oli üks), mis tagab raamatukogu lähiaastate vajaduse. Kärkla osavallas pidid asutused kärpima eelarveid 10%, nii ka raamatukogu. Õnneks palgad ei kannatanud.

1.1.2 Teine laine

Raamatukogu oli koroonateise laine ajal tavapäraselt avatud koos kõikide pakutavate teenustega. Jätkati kevadel alustatud kontaktivaba laenutusega, kus koridoris laua pealt sai varem ette reserveeritud raamatud kätte. Kuna raamatukogus on laenutusleti kõrval laenutus- ja tagastusautomaat, saab pakkuda kontaktivaba laenutust ka sealt.

Virtuaalüritusi ja -koolitusi ei pakutud, sest kõikjal internetis oli neid küllalt.

Raamatukogu taristu uuendamisel muutusi ei olnud. Eelarves kärpeid ei ole tehtud.

Teise laine ajal nii töötajad kui ka kasutajad kandsid kohustuslikus korras siseruumides maski. Sissepääsu ja AIP arvutite juurde pandi valmis desovahendid. Täideti nõuet 2+2. Tööruumides polnud vajalik ümberkorraldusi teha, sest inimesed hoidsid ise piisavalt vahemaad. Kaugtöö vajadust ei olnud.

Suurimaks väljakutseks oli see, kuidas hoida lugejaid aktiivsete laenutajatena. Esimese laine ajal ehmatasid kõik ära ja tekkis see efekt, et inimesed nii palju enam ei laenutanud. Teise laine ajal hakati raamatukogus käima just tihedamini.

Kuna paljud koosolekud hakkasid toimuma interneti vahendusel, siis hakati mõtlema vastava tehnika soetamisele, et tulevikus tuua rohkem koolitusi näiteks maakonda.

Suurimaks õppetunniks oli see, et meil puudus tehniline ja sisuline võimekus hakata ise tootma digitegevusi. Siis peaks raamatukogu profiil muutuma.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

1. jaanuar 2020 tõi Kärkla Linnaraamatukogule kaasa muutuse. Alates 1. jaanuarist 2020.a. alustasid iseseisvatena Kärkla Linnaraamatukogu (maakonnaraamatukoguna) ja Kõrgessaare raamatukogu haruraamatukoguga Laukal ja teeninduspunktiga Kõpus. Raamatukogud said uued ja ühtlustatud põhimäärused ning kinnitati uued nõukogud.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.19. €	Seisuga 31.12.20 €	Muutus %
Eelarve kokku	174.656	153.213	-
Personalikulu	101.237	77.324	-
Komplekteerimiskulu	30.163	29.575	-
sh KOV-lt	12.127	9.264	-
sh riigilt	18.036	20.311	-
Infotehnoloogiakulu	23.07	2.736	-
*			
*			

Tabelis toodud arve 2019. ja 2020. aasta kohta ei saa võrrelda, kuna 2020. a kohta on kirjas ainult Kärddla Linnaraamatukogu eelarvenäitajad. 2019. aasta number sisaldab lisaks ka Kõrgessaare haruraamatukogu eelarvenumbreid.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kärddla Linnaraamatukogu			
Hiiu maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine: Hiiumaa raamatukogutöötajate koolitusprojekt Kultuuriministerium	01.02.2020- 31.12.2020	2416€	2538.12
Soome Instituudi Muuminäituse tutvustamine Hiiumaa	02.12.2019 - 29.02.2020	150.00	155.84

lasteaedade ja koolide lastele			
Hiiumaa laste sõit Tallinna XV Nukitsa konkursi lõpetamisele	20.02.2020 - 04.05.2020	100.00	Loobumine seoses koroonaga
Jaan Krossi luulekava "Maailma avastamine" Tallinna Hariduskolleegiumi noortelt Kärkla Gümnaasiumis	20.02.2020 - 30.09.2020	200.00	Loobumine seoses koroonaga
Suvelugemise väljakutse 2020 parimatele lugejatele Luidja Tsirkusetalu etendus "Sinna ja tagasi"	01.05.2020 - 02.11.2020	350.00	450.00
2020 Suvelugemise väljakutse parimate auhinnad	25.05.2020 - 31.10.2020	200.00	312.69
Ettelugemisvõistluse Hiiumaa eelvoor ja parima esineja osalemine vabariiklikul võistlusel	01.09.2020 - 09.11.2020	155.00	120.67 (55.23) tagasimakse kuna vabariiklik voor jäi ära koroonatõttu
Kärkla Linnaraamatukogu projektid kokku			3522.09

Kärkla Linnaraamatukogu lasteürituste korraldamiseks saadud toetus Kultuurkapitalilt on olnud märkimisväärne. Tänu toetusele saadi pakkuda lastele tore tsirkuseetendus ja premeerida uute raamatutega erinevate ürituste parimaid lugejaid. Tänu välisrahastusele ja välisprojektidele on saadud palju näha ja õppida oma projektipartnerite kogemustest.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Kärkla Linnaraamatukogu neljast töötajast kahel on kõrgharidus. Keskharidusega raamatukoguhoidjaid on 2 (sh ka raamatukogunduslik). Kutset omab üks raamatukoguhoidja.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

Kuupäev	Koolitus	Koolituse korraldaja	Koolituse maht/kestus	Osalejate arv
30.-31.01.2020	Koolitusprogramm "21. sajandi raamatukogu. Koostöö oma meeskonnaga, muudatused ja konfliktide ennetamine ning lahendamine	Creativity Lab ja ERÜ	16h	1
20.-21.02.2020	Koolitusprogramm "21. sajandi raamatukogu". Kommunikatsioon, võrgustikud ja eelmise korra programmist ka muudatuste juhtimine	Creativity Lab ja ERÜ	16h	1
06.02. 2020	Ilon Wiklandi kohvernäituse "Pikk-pikk teekond..." esitlus	Eesti Lastekirjanduse Keskus	3h	1
26.-27.02.2020	My Green ID	Turu Linnaraamatukogu	16h	2
05.03.2020	ERÜ Lasteteeninduse toimkonna töökoosolek ja lastekirjanduse aastakoosolek	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6h	1
09.04.2020	Algupärase lastekirjanduse päev (Veebis)	Tartu Linnaraamatukogu	4h	1
06.-09.10.2020	Kutsekoolituse 1. moodul Kerli Varrik	Rahvusraamatukogu	32h	1
31.08.-04.09. 2020	'Create the Future Leaders & Innovators in the Classroom'	ShipCon Limassol Ltd	20h	1
16.09.2020	XVII üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate õpipäev (Veebis)	ERÜ lastetoimkond, Viimsi raamatukogu	6h	1

22.10. 2020	Laps kirjanduses 8. Osa (Veebis)	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6h	1
06.11. 2020	Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev (Veebis)	Tallinna Keskraamatukogu	5h	
09.11.2020	Juhtimiskoolitus. "Juhtmeeskonna tugevdamine" ehk kuidas juhtmeeskonnas ühised põhimõtted ja juhtimisstiil omaks võtta ning seeläbi organisatsioonina tulemuslikum olla?	Rahvusraamatukogu	5,5h	2
12.11.2020 ja 19.22.2929	Meediapädevuse veebiseminaride sari	Rahvusraamatukogu	3h	1
16.06.2020-17.06.2020	Koduloo teemaline koolitus Vilniuses (Cultural Heritage for the Future)	Vilnius raamatukogu	14h	3
01.09.2020-31.12.2020	Aasta ülikoolis programm: Keeletoimetamine	Tallinna Ülikool	156h	1
01.09.2020-31.12.2020	Aasta ülikoolis programm: Kirjaliku tõlke alused	Tallinna Ülikool	156h	1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukogu hoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
18.05.2020	Sihtgrupile sihitud sõnumi koostamise + liftikõne koolitus	Märt Treier	8 ak/h	12	432€

28.05.2020	Visioonipäev (loovkirjutamise koolitus)	Agnes Pulk	4h	10	350€
05.06.2020	Efektivne ajajuhtimine	Priit Kuuskme	8 ak/h	7	252€
24. - 25.09. 2020	Õppereis Pärnu ja Haapsalu	Pärnu Keskraamatu- kogu	21h	8	1002€
29.10.2020	Kaasaegse kirjanduse ülevaade "Ilukirjanduse trendid 2020"	Rene Tendermann	3h	12	180€
26. 11.2020	Stress ja enesejuhtimine	Iris Degtjov	4 ak/h	10	200€
		Kokku:	44h		2416€

Maakondlike koolituste tulemusel laienesid Hiiumaa rahvaraamatukogude töötajate silmaring, lisandusid teadmised uuemast ilukirjandusest (kogude kujundamine, töötlemine ja säilitamine); saadi ülevaade stressiga toimetulekuks (arendustegevus); saadi teada, kuidas jõuda oma teenustega rohkemate lugejateni ning kuidas hoida nendega püsikontakti (lugeja- ja infoteenindus); raamatukoguhoidjad said oskuse, kuidas koostada ja edastada selgelt ja üheselt mõistetavat sõnumit lugejatele ning kirjutada artikleid, millega jõuda kogukonnani (lugeja- ja infoteenindus). Raamatukoguhoidjad said teada, kuidas erinevatele tegevustele prioriteete määrata, kuidas juurutada enda isiklik hea ajakasutussüsteem, mida kasutada igapäevaselt töös (arendustegevus). Tänu erialasele õppereisile Pärnu said kõik Hiiumaa raamatukogutöötajad osaleda siseriiklikul lähetusel ning tundma häid praktikaid teistest Eesti raamatukogudest, lähtudes Rahvaraamatukoguteenuse kvaliteedihindamise mudelist (arendustegevus).

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

Raamatukoguhoidjate avalikud ülesastumised ja esinemised olid peamiselt rühmakoolitustena antavad andmebaaside ja programmide tutvustamised (K.Varrik, K.Paulus) ja ettekannete/ekskursioonide tegemised raamatukogu külastavatele gruppidele (A.Veevo). Samamoodi ülesastumised lasteaia- ja koolilaste ees raamatukogu tundides (K.Paulus).

Arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja Kerli Varrik tegi 26. novembril ettekande maakonna raamatukogutöötajatele 'Create the Future Leaders & Innovators in the Classroom' koolitusest Küprosel.

11.08.2020 külastasid Kärkla Linnaraamatukogu Lääne-Harju valla raamatukogude direktorid (7 in), kellele direktor näitas raamatukogu ja tegi ettekande raamatukogu tegemistest.

21.09.2020 külastas Kärkla Linnaraamatukogu ERÜ komplekteerimise töörühm (7 in), kellele raamatukogu direktor tegi ettekande raamatukogu tegemistest.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Arendusspetsialist–vanemraamatukoguhoidja alustas kutseõppe omandamisega Rahvusraamatukogus ja läbis I mooduli.

Kärkla Linnaraamatukogu direktor alustas õppimist Tallinna Ülikooli avatud akadeemias keeleteoimetamise kursusel ja läbis 2020.a õppekava: keeleteoimetamine ja kirjaliku tõlke alused.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

KOV tunnustas raamatukogutöötajaid jõulupreemiaga (120€).

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

LISA 3

Kärkla Linnaraamatukogus vahetati kaks välisust: vanad vahetati tulekindlate uste vastu, mis on sobiliku ettevalmistusega elektrooniliseks sisenemiseks. Tehti vajalikke parandustöid katusel, kuna kevadel koroonaga 1. laine ajal käidi raamatukogu ruumes sees ja lõhuti ära katuseakna plekid. Päästeamet tegi majas kontrolli ning kultuurikeskus, kellega raamatukogu asub samas hoones, laskis teha maja auditi. Eelnevaga seoses tegime väikseid parandustöid. Suurem „parandustöö“ – uue maja ehitamine – jääb tulevikku.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Kärkla Linnaraamatukogus puudub sissepääsu võimalus liikumispuudega inimestele. Vajadusel kasutatakse koduteenindust või viiakse raamatud välisuksel ootavale lugejale kätte.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Arvutitöökohti on raamatukogus kokku 8, millest 3 arvutit on kasutajate ja 5 raamatukogutöötajate käsutuses.

Suuremaid oste ei tehtud, pigem üritati käivitada ja teha korda need tööd, mis 2019.a. poolikuks jäid.

3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimine toimub jätkuvalt vastavalt rahvaraamatukogude töökorralduse juhendile, kultuuriministri määrusele „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord” ning lugejate soovidele ja vajadustele.

Kärdla Linnaraamatukogu kaudu toimub raamatute komplekteerimine teistele Hiiumaa maakonna raamatukogudele riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses. Raamatukogud teevad riigiraha jaoks oma valiku hulgifirma Rahva Raamat tellimisnimekirjade alusel.

Hiiumaa teemalisi trükiseid hangitakse kohalikust COOP-i kauplusest ja Hiiumaa Muuseumi poest.

Kirjanduse komplekteerimine toimub valikuliselt ning prioriteediks on eesti autorite ilukirjandus ning tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus. Teadmiskirjandusest on eelistatud Eestit puudutav kirjandus ning tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuvad raamatud. Arvestatakse ka lugejate nõudlusega, kes soovivad enam ajaviitekirjandust. Järelkomplekteerimist teeb iga raamatukogu iseseisvalt ning siis tellitakse juurde menukamaks osutunud raamatuid, et vähendada järjekordi.

Annetusena võeti arvele 115 eksemplari raamatuid, mis moodustas 10% (2019. a. 15%) juurdetulekust. Peamiselt saadi annetusi raamatukogu kasutajatelt. Nii saadakse kulunud eksemplari eraisikute poolt annetatud heas korras raamatu vastu välja vahetada. Kõiki annetatud raamatuid raamatukogu ei vaja ja seega jagatakse ülejäänud teistele soovijatele. Hoiuraamatukogu vahendusel saadi Ajakirjade Kirjastuse kokaraamatuid ja mõne väikekirjastuse trükise. Oma väljaandeid annetasid ka Swedbank, LHV, Soome Suursaatkond. Seoses osalemisega lastele mõeldud projektis „Lugemisisu”, saadi Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt 35 eksemplari lasteraamatuid. Ajakirju annetati 8 nimetust, (14% ajakirjade juurdetulekust) ajalehti 3 nimetust. Need numbrid on aastate lõikes jäänud samaks.

Võõrkeelset kirjandust (vene- ja ingliskeelset) saadi peamiselt annetusena.

Lugejate huvi eri liikide kirjanduse vastu on aasta-aastalt sama ja vastav hangete osakaal sõltub aasta jooksul ilmunud kirjandusest. Lugeja eelistab laenutada uemat kirjandust. Peamiselt soovitakse ilukirjandust nii Eesti kui ka välismaa autoritelt. Eriline huvi on meedias kajastatud ja auhinnatud raamatute vastu. Ilukirjanduse laenutusi oli 74% raamatute laenutuste üldarvust (2019a. 73%).

Võrreldes aastaga 2019 on suurenenud huvi tervise ja psühholoogia teemaliste raamatute vastu. Pisut vähenes looduse ja põllumajanduslike raamatute laenutuste hulk (1%).

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatute komplekteerimisel kasutatakse hulgifirmade Rahva Raamat ja Apollo tellimisnimestikke. Kodulooalaseid trükiseid ostetakse Hiiumaa Muuseumi poest või kohalikust COOP-i kauplusest.

Tavaliselt ostetakse soovitud nimetusest 1 eksemplar. Suure lugejamenu osaks saanud ja kodulooalastele raamatutele ostetakse juurde lisaeksemplar. Samuti tuleb vajadusel juurde hankida lastele koolis soovituslikku kirjandust. Järelkomplekteerimine teostatakse jooksvalt erinevate sooduspakkumiste ajal ja lugejate vajadustest lähtuvalt.

Raamatuid lisandus ostudena 998 eksemplari ehk 97 eksemplari rohkem kui 2019.a. (2019.a. 901 eksemplari). Abiks oli riigi poolt eraldatud lisaraha teavikute komplekteerimiseks. Tellitud raamatutest 66% moodustas ilukirjandus (2019.a. 74%). Ülejäänud 34% teadmiskirjandus, millest enam lisandus ajaloo- ja geograafiaalast ning kunsti-, muusika-, spordi-, käsitööalast kirjandust. Samuti osteti rohkem tervishoiualaseid väljaandeid. Peaaegu kõik raamatud olid eestikeelsed, osteti ainult 1 ingliskeelne raamat ajaloost. E-raamatuid ei ostetud. Huvilised saavad kasutada Tallinna Keskraamatukogu ELLU e-raamatute keskkonda.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat tellitakse otse väljaandjate kaudu (näit. Õhtuleht kirjastus, Ühinenud Ajakirjad, Ekspress Meedia jt).

2020. a. osteti 48 nimetust ajakirju (2019. a. 51) ja 9 nimetust ajalehti.

Annetati 8 ajakirja (2019.a. 7 nimetust) ja 3 ajalehte (2019.a. 1 nimetus) Annetusena saadi 1985-1995 ilmunud „Hiiu Kaluri” ajaleht, mis võeti arvele koduloolise kogu jaoks.

Ajakirju telliti igast valdkonnast. On nii kodu-, naiste- ja terviseajakirju kui ka ajaloo-, looduse- ja tehnikaalaseid väljaandeid. Samuti SA Kultuurileht poolt välja antavat kultuuriperioodikat.

Lastele on tellitud ajaleht Postimees Juunior ja 6 erinevat ajakirja.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid osteti ainult 1 eksemplar koduloolise kogu jaoks (2019. a. 5 eksemplari). Vajadus auviste järele on minimaalne

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Raamatukogu kogust kustutati 625 eksemplari raamatuid (2019.a. 4450 eksemplari) ja 58 aastakäiku ajakirju.

Kuna 2019. aastal viidi läbi suurem kogupuhastus, siis 2020. aasta mahakandmise osa oli tunduvalt väiksem. Peamiselt eemaldati kogust määrdunud, lagunenu ja aegunud teavikud. Samuti raamatud, millest on uuem kordustrukk.

Mahakantud raamatuid müüdi huvilistele soodsa hinnaga kogu suve. Väike osa annetati Hiiumaa praamidil olevatesse raamaturiulitesse.

2020. aastal viidi läbi ka inventuur, mille tegemiseks kasutati OÜ Deltmar renditud pihuarvutit. Inventuuri järgselt paigutati osa raamatu kogust ringi ja varustati uute viitadega.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Üldiselt teeninduskorraldustes ja teenustes muudatusi ei olnud, v.a. teenused, mida rakendati eriolukorra ajal lugejatega kokkuleppel. Raamatukogus on olemas AIP arvutid, mida kasutatakse printimiseks, digiallkirjastamiseks, internetipankade külastamiseks ja e-posti kontrollimiseks.

Raamatukogus on AIP arvutite vajalikkus seotud eelkõige asjaoluga, et tihtipeale on kohalikel inimestel küll kodudes olemas arvutid, kuid puudub printimisvõimalus, ID-kaardi lugeja või ei sobi pidevalt uuenev tarkvara vananeva riistvaraga. Või on vaja digiabi.

Järjest enam kasvab nende kasutajate arv, kes käivad oma sülearvuti või nutiseadmega kasutamas raamatukogude WiFi võrku. Eriti hindavad seda võimalust suvehüüdlased, kes saavad seeläbi võimaluse suvepuhkuse pikendamiseks, kasutades raamatukogu kaugtöökeskusena.

Raamatukogu hallataval kodulehel on olemas ligipääsud erinevatele e-ressurssidele ning soovijaid aidatakse teabe leidmisel ning e-võimaluste kasutamisel riigi ning kohaliku omavalitsusega suhtlemiseks.

Aruandeaastal lugejate rahulolu-uuringuid ei teostatud.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Raamatukogus on avalikule teabele juurdepääsuks kasutajate käsutuses 3 arvutit, millele on tagatud juurdepääs raamatukogu lahtioleku aegadel. Teabeotsingutel AIP-is on vajadusel abiks raamatukogutöötajad.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Tabel 5

Raamatukogu	Lugejad 2019	Lugejad 2020	Muutus (+/-)
Kärdla Linnaraamatukogu	1523	1650	+127

Raamatu-kogu	Külastused 2019	Külastused 2020	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2019	Virtuaal-külast. 2020	Muutus (+/-)
Kärdla Linnaraamatu kogu	24812	23319	-1493	19020	19858	+838

Raamatu-kogu	Laenut-d 2019	Laenut-d 2020	Muutus (+-)	Päringud* 2019	Päringud* 2020	Muutus (+-)
Kärdla Linnaraamatu kogu	38978	36861	-2117	124	103	-21

Tabelisse märgitud numbrid näitavad nii kojulaenutusi ja kohalkasutuse laenutusi kokku.

Aruandeaastal tõusis lugejate arv 127 inimese võrra. Ilmselt on see seletatav sellega, et koroonia I ja II laine ajal tuli Hiiumaale kaugtööle päris palju inimesi, kellest nii mõnedki leidsid tee raamatukogusse. Ka paljud lugejad, kes polnud aastaid raamatukogus käinud, taasavastasid raamatukogu ajal kui muu meelelahutus oli pausile pandud. Tore on, et järjest enam suvehiidlasi kasutab meie raamatukogu teenust ja lugejaid on juurde tulnud ka Hiiumaa teistest osavaldadest.

Külastused vähenesid eelkõige seetõttu, et I koroonia laine ajal oli 1,5 kuud lugejatele füüsiliselt suletud ja teenindati ainult kontaktivabalt. Ka väheneb aastast aastasse AIPi külastuste arv, samuti ei saanud piirangute tõttu korraldada nii palju üritusi kui varasematel aastatel. Samas tõstsid koroonia piirangud virtuaalkülastuste arvu. Järjest rohkem kasutavad lugejad RIKSWEBi võimalusi.

Laenutuste arv vähenes kindlasti kevadise koroonia laine tõttu. Vaatamata sellele, et teenindasime kontaktivabalt raamatuid ette reserveerides, pelgasid paljud lugejad raamatuid laenutada, sest kardeti, et pisikud levivad raamatute kaudu. II laine ajal oli seda hirmu juba vähem. Kahjuks jääb 75+ vanuste lugejate arv aasta aastalt vähemaks ja nemad on just see grupp lugejaid, kes laenutavad korraka palju ja külastavad raamatukogu tihti. Nooremad küll laenutavad, aga pigem ühe – kahe raamatu haaval.

Üldjuhul ostetakse raamatuid 1 eksemplar ja tihti on menukitel kuni 10 inimest järjekorras ning soovija peab raamatut ootama teinekord pool aastat. Laenutuste arv langes ka seoses sellega, et 1,5 kuud I laine ajal ei saanud lugejad kohapeal lugemissaali teenust kasutada. Ka II laine ajal oli näha, et ajakirjandust käiakse kohapeal varasemast vähem lugemas.

Laenutus-tagastusautomaadi kasutamise näitajad on tõusvas trendis. Laenutusi oli aasta peale kokku 482 (2019.a. 186 laenutust), tagastusi 779 (2019.a. 294). Laenutus-tagastusautomaati eelistavad kasutada nooremad lugejad ning lapsed.

Infopäringud

Infopäringuid esitati aruandeaastal kokku 103. Päringute arv näitab jätkuvat langust. Järjest vähem kasutavad õpilased oma uurimistöde tegemisel raamatuid, kõik vajalik leitakse internetist. Kindlasti jääb osa päringuid ka registreerimata. Oma jälje jättis kindlasti ka kevadine eriolukord. Registreeritud infopäringud olid valdavalt teemapäringud, kasvas bibliograafiliste päringute arv, fakti päringuid oli vähem.

Virtuaalüritusi, -koolitusi ja -näitusi ei korraldanud, kuna koroonaga 1. laine ajal tekkis neid internetti väga palju. Ei näinud vajadust neid ise korraldada. Samuti selleks tehnilist võimekust.

Raamatu-ko gu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Kärdla Linnaraamat ukogu	-	-	-	-	-	-

Raamatuko gu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Kärdla Linnaraamat ukogu	-	-	-	-	-	-

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2019	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäitust e külastajate arv 2019	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020
Kärdla Linnaraamat ukogu	0	0	0	0

4.3 RVL teenindus

Hiiumaa raamatukogude vaheline RVL on aktiivne ja toimib normaalselt, lugejad saavad tellitud raamatud kätte üldiselt nädala jooksul, kõik sõltub raamatukogu töötajate liikumisest.

Kärdla Linnaraamatukogus laenutati RVL-i kaudu tellitud raamatuid 214 korral, mis on 68 raamatut rohkem võrreldes 2019. aastaga. Kõige enam telliti raamatuid Palade raamatukogust. Väljaspoolt maakonda telliti 28 raamatut, millest 24 Rahvusraamatukogust, 2 Tartu Linnaraamatukogust ning Pärnu Keskraamatukogust ja Tartu Ülikooli raamatukogust ühel korral.

Maakonna siseselt tellitakse enamasti kooli kohustuslikku lastekirjandust; maakonnaväliselt õppekirjandust ja spetsiifilisi erialaseid teavikuid.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Lastekirjanduse komplekteerimisel lähtutakse Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt soovitatud kirjandusest. Nende hulgas on tunnustatud nii välisautorite kui ka Eesti kirjanike looming. Komplekteerimisel arvestatakse nõudlusega nii kohustusliku kirjanduse kui ka menuraamatute osas ning võimalusel järelkomplekteeritakse.

Raamatukogudel on hea koostöö lasteaedade ja koolidega. Enamus lasteraamatuid ostetakse üks eksemplar, ainult kooli kohustuslikku ostetakse võimalusel rohkem. Õnneks on õpetajad kohustusliku kirjanduse osas paindlikumaks muutunud ja annavad õpilastele suurema valikuvabaduse, et kõigile jätkuks lugemisvara.

Kui on ilmunud kordustrukk, vahetatakse vajadusel lagunenud raamatud uute vastu välja. Eelistatud on kõik tuntud Eesti autorite raamatud. Lasteajakirjadest on enamasti tellitud Täheke, Miki Hiir ja Hea Laps ning lastele mõeldud ajaleht Postimees Juunior.

2020.a lisandus Kärkla Linnaraamatukokku 218 eksemplari lasteraamatuid (20% juurdetulekust; 2019. a. 24%), neist 58 eksemplari annetusena. Osteti juurde kooli poolt soovitusliku kirjanduse eksemplare ja lastekirjanduse klassika kordustrukke.

Annetuse osakaalu aitas suurendada osalemine Eesti Lastekirjanduse Keskuse projektis Lugemisisu, mille käigus saabus 35 uut raamatut. Suurem osa saadud raamatutest oli mõeldud algklassidele.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2019	Lug-d 2020	Muutus (+/-)	Külast-d 2019	Külast-d 2020	Muutus (+/-)	Laenut 2019	Laenut 2020	Muutus (+/-)
Kärkla Linnaraamatu kogu	390	428	+38	7122	6567	-555	4474	5118	+644

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

2020. aastal tõusis lastest lugejate arv 38 võrra, vaatamata sellele, et seoses koroonaga oldi 1,5 kuud lugejate suletud ja laenutus toimus ainult kontaktivabalt. Lugejate arvu tõstis kindlasti liitumine vabariikliku projektiga „Lugemisisu“, mille raames saadi uusi lugejaid juurde Suuremõisa Lasteaed-Algkoolist. Sama projekt avaldas positiivset mõju ka laenutuste arvule, mis tõusis lausa 644 võrra. Programm on suunatud lasteaia vanematele rühmadele ja 1. - 4. kl õpilastele, ning eesmärgiks tekitada lastes huvi raamatute vastu ja tekitades nendes nii lugemisisu. Programmi raames toimusid mitmed toredad teematunnid, lasteaia rühmadele ja algklassidele, kus sai kasutada põnevaid metoodilisi materjale.

Ka Kärkla enda raamatukogu suvine „Suvelugemise väljakutse“ on hea programm, kuidas lapsi suvel raamatukogusse saada. Samas oli 2020. aasta koolivaheaegadel raamatukogus

varasemast vähem mandrilt pärit lapsi. Külastuste arvu vähenemine on kindlasti tingitud koroonapiirangutest, mil raamatukogu teenindas ainult kontaktivabalt ja perioodidest, kui kool on olnud distantsõppel. Ka jääb järjest vähemaks õpilasi, kes käivad raamatukogus arvuteid kasutamas. Samas on tõusnud laenutuste arv, mis on põhjendatav sellega, et raamatukogus käiakse küll harvemini aga laenutatakse rohkem teavikuid korraga. Ka on laenutuste arvule positiivselt mõjunud Suvelugemise väljakutse ja „Lugemisisu“ projekt.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused

LISA 4

2020. aastal osales Nukitsa konkursi hääletusel 96 Kärkla Põhikooli õpilast, kes valisid oma lemmik autori ja kunstniku. Kahjuks jäi koroonatõttu ära Nukitsa konkursi lõpetamine Tallinnas. Kärkla Linnaraamatukogu korraldas vabariikliku ettelugemisvõistluse „Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi...“ Hiiumaa eelvoor, mille parim esindas maakonda virtuaalsel vabariiklikul võistlusel.

Aasta üheks suurimaks projektiks oli suvelugemise programm „Suvelugemise väljakutse 2020“, mis toimus juba 8 korda ja huvi selle vastu aina kasvab. Seekord alustas lugemisega 112 õpilast, osalejaid oli kõikidest Hiiumaa koolidest aga ka suvehiidlastest lapsi. Tänuüritusele, kus lastele pakkus vaatamängu Luidja tsirkusetalu, kutsuti 40 parimat suvelugejat. Kokku loeti kolme suvekuu jooksul läbi üle 600 raamatu.

Teiseks suuremaks ettevõtmiseks oli liitumine vabariikliku „Lugemisisu“ programmiga, millega alustas üheksa I-IV klassi Kärkla Põhikoolist ja Suuremõisa Lasteaed-Algkoolist ning kaks rühma Kärkla Lasteaiast, kokku 155 lugemishuvilist. Projekt kestab 15. maini 2021.

2020. aasta sügisel toimus kohtumine Ilmar Tomuskiga, millest said osa Kärkla Põhikooli III-V klassi õpilased.

Aasta jooksul viidi läbi 51 raamatukogutundi peamiselt Kärkla Põhikooli õpilastele, aga raamatukogu külastasid ka Hiiumaa Gümnaasiumi ja Suuremõisa Lasteaed - Algkooli lapsed. Põhilised teemad, millest räägiti oli „Raamatu teekond ideest raamatuni“, „Illustratsioon lasteraamatus“, uudiskirjanduse tutvustused. Väga menukaks kujunes Muumi teematund, mis viidi läbi koostöös Soome Instituudiga, kelle Muumide rändnäitus oli üleval Kärkla kultuurikeskuses. Tunni raames tutvustati T. Janssoni elu Muumidega, uudistati Muumi-raamatute näitust raamatukogus, vaadati Muumi multifilmi ja lõpuks lahendati Muumi-teemalisi töölehti. Lisaks Kärkla Põhikooli ja lasteaia lastele said teematunnist osa ka Palade, Lauka Põhikooli, Suuremõisa Lasteaed-Algkooli õpilased ning Viskoosa ja Palade lasteaia lapsed.

Koostöös Kärkla Nukuteatriga toimus beebihommik, sügisel koolivaheajal said lapsed osaleda nutiseadmete kaante meisterdamise töötoas.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	30	1	2

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kärdla Päevakeskus	1	11

Päevakeskusele tutvustatakse raamatuid või tehakse teematunde vastavalt nendega kokkuleppele, mille vastu huvi tuntakse. 2020 toimus kirjandustund vabalt valitud raamatuga, kus iga osaleja sai teistele tutvustada raamatut, mis teda viimasel ajal on kõnetanud. Eriolukorra ja üldise koroonaviirusega kaetud aasta ei soodustanud ürituste korraldamist teistele asutustele.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Maakonnaraamatukogu kõik tegevused olid suunatud Kärdla osavalla ja laiemalt kogu Hiiumaa elanikele ja Hiiumaa külalistele. Korraldati näitusi, väljapanekuid päevakajalistel, kirjanduslikel ja kultuurilistel teemadel. Korraldati kohtumisi kirjanike ja kultuuriinimestega (Ilmar Tomusk, Jaan Tätte). Lastele ja noortele õpetati kasutama andmebaase ja laenus-tagastusautomaati. Raamatukogusid nähakse vabaaja veetmise kohana, kus õpitakse peale tunde, oodatakse bussi, kohtutakse sõpradega ja mängitakse lauamänge. Lugemissaali soetati kohvimasin, mis võimaldab kohvi sõpradel ennast paremini tunda nii kaugtööd tehes kui ka lehti/ajakirju lugedes.

Raamatukogus oli kokku 62 näitust ja väljapanekut (2019. a – 64) ning toimus 27 üritust (2019. a – 44). Erinevatest üritustest võttis osa 569 inimest.

Eelmise aastaga võrreldes langes mõneti nii ürituste kui ka üritustel osalejate arv, sest eriolukorra tõttu kevadel tuli üritusi ära jätta.

4.6.1 kohalikul tasandil

Kärdla Linnaraamatukogu koostööpartnerid on Hiiumaa Vallavalitsus, Kärdla osavallavalitsus, Kärdla Põhikool, Hiiumaa Gümnaasium, Lauka Põhikool, Kärdla Lasteaed ja Suuremõisa Lasteaed-Põhikool, Kärdla Kultuurikeskus, Kärdla Noortekeskus ja Kärdla Päevakeskus. Populaarsemateks kujunesid raamatunäitused - Jaan Kross 100; Ott Arder 70; Vaapo Vaher 75; Andrus Kivirähk 50; Oktoober - Eesti kirjanduse kuu. Lastele mõeldud näitustest populaarsemateks osutusid Muumioru maailm, Lõbusad loomalood ja Koolis juhtub nii mõndagi! Aasta kõige suurema publiku hulga ürituseks kujunes Jaan Tätte

reisimuljete õhtu „Lõksus Admiral Bellingshausenil“, mis tõi kokku üle 70 huvilise. 2020.a saadi projektiraha koduloolise veebilehe loomiseks ja alustati sellega tööd. Veebileht tehakse avalikuks 2021.a maikuus. Raamatukogu ostab ja soetab kõik materjalid, mida antakse kohapeal välja ja mis kajastavad kohalike inimeste tegevusi.

Raamatukogupäevadel korraldati paberitöötuba, kus õpetati lapsi meisterdama oma digiseadmele (tahvelarvuti, nutetelefon) kaasi. Kuna töötuba juhtus toimuma koolivaheajal, osutus see väga populaarseks ning sama töötuba plaanitakse korraldada ka järgmisel aastal.

Lasteteeninduse osas on raamatukogul jätkuvalt väga tihe koostöö Kärkla Põhikooli ja Hiiumaa Gümnaasiumiga. Õpetajad käivad meelsasti oma klassidega raamatukogu tundides ja võetakse osa kõikidest maakondlikest üritustest. Koostöö toimub ka Kärkla ja Palade Lasteaiaga (Lugemisisu projekt) ning kõigi teiste Hiiumaa põhikoolidega. Ruumide kasutamise osas tehakse koostööd Kärkla Kultuurikeskusega (Muumi teematunnid ja näitus).

4.6.2 riiklikul tasandil

Riiklikul tasandil on Kärkla Linnaraamatukogu koostööpartneriteks Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusraamatukogu, Rahvusarhiiv, Eesti Lastekirjanduse Keskus, ERÜ, ETKA Andras ja teised keskraamatukogud, kellega ideid ja kogemusi saab vahetada. Samuti Eesti Kultuurkapital, kuhu esitatakse toetuste saamiseks projekte erinevate ürituste läbiviimiseks. Deltmar OÜ pakub teenust ja kasutajatuge info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamisel igapäevatoos.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Rahvusvaheliste projektide kaudu on loodud võrgustikud erinevate riikide raamatukogude vahel. Kõige enam aitab nendest projektidest säilitada kohalikku pärandit Erasmus+ projekt Cultural Heritage for the Future, kust on saadud raha tutvumaks teiste riikide koduloo pärandi säilitamisega ja alustanud ise koduloo veebilehe loomist.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Hiiu maakonnaraamatukogus toimus 118 individuaalkoolitust. Rühmakoolitusi oli 33. Aruandeaastal vähenesid nii rühma- kui ka individuaalkoolituste arv, mis oli tingitud eriolukorra ja üldise koroonaviiruse leviku piirangutest.

Individaalkoolituste sihtrühm on enamasti täiskasvanud vanuses 50+, kes vajavad abi toimingute tegemistel e-keskkonnas: pangatoimingud; ID-kaardiga allkirjastamine ja sertifikaadi uuendamine; dokumentide õige vormi leidmine ja täitmine veebilehtedel; lennu- ja laevapiletite ostmine. Lugejaid suunatakse aina enam kasutama laenutus-tagastusautomaati.

Rühmakoolituste peamine sihtrühm on põhikooli õpilased ja lasteaia vanema rühma lapsed, kellele tavaliselt tutvustatakse raamatukogu kasutamist ja raamatute paigutust riivil; õpetatakse kasutama andmebaase ja raamatukogude info- ja kataloogisüsteemi Riksweb-i kasutamist ning antakse lugemissoovitusi.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Kärdla Linnaraamatukogu peamisteks turunduskanaliteks on raamatukogu koduleht ja Facebook. Seal jagatakse päevakohast infot käimasolevate näituste ja saabuvate ürituste kohta; laetakse ülesse pilte raamatukogus toimunud üritustest ja rühmakoolitustest. Vähem kasutati Instagrami ja Youtube kanalit, kuid viimast on hakatud aina aktiivsemalt kasutusse võtma. Kodulehe külastatavus on tõusnud võrreldes eelmise aastaga 838 võrra.

Ürituste kohta infot jagatakse veel tänaval infotulpadel, kohalikes ajalehtedes Hiiu Leht ja Hiiumaa Teataja ning portaalis hiiumaa.events. Kui saabuv üritus või töötuba toimub lasteaia - või kooliealistele lastele, viiakse plakatid vastavalt kas lasteaeda või koolimajja. Üldiseks turunduskanaliks on Hiiumaa valla koduleht, Hiiumaa Teataja, Hiiu leht.

4.9 Andmebaasid

Kärdla Linnaraamatukogu tegeleb kodulooliste teavikute ja artiklite kataloogimisega, nii kohalikest kui ka üleriigilistest lehtedest. Läbi kodulehe pakutakse ligipääsu Hiiumaa raamatukogude andmebaasile, samuti koostatavale koduloolisele andmebaasile. Kodulehele on koondatud viited teistele olulistele elektroonilistele andmebaasidele, infosüsteemidele ja online väljaannetele. Samuti on kodulehel teiste Hiiumaa rahvaraamatukogude kontaktid ja lahtiolekuajad, et info oleks lihtsasti kättesaadav.

5. 2021. aasta tegevused

- Maikuu tähistatakse 150 aastat raamatukogu Kärđlas. Sel puhul korraldatakse koduloo konverents, kus on teemad „Minu lugu“, „Kas juurte eest saab põgeneda?“, „Kuidas kirjutada kodulugu?“
- Kärđla Linnaraamatukogus teostatakse viimased ettevalmistustööd avatud raamatukogu funktsiooni kasutusele võtmiseks: paigaldatakse videokaamerad ja -valve; luuakse elektrooniline sisenemine välisustest; luuakse eeskirjad avatud raamatukogu kasutamiseks; õpetatakse lugejaid; avaldatakse projekti käigus loodud kodulehe veebileht jms
- Jätkub raamatukoguhoidjate täiendkoolituse läbiviimine
- Jätkatakse laste lugemisharjumuse kujundamisega, sh lugemisprogrammide läbiviimine
- Jätkub traditsiooniliste ürituste ja tegevuste korraldamine nii palju kui võimalik olles jätkuvalt koroonaviiruse küüsis

Koostajad:

Annely Veevo, Kärđla Linnaraamatukogu direktor

Kerli Varrik, arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja

Kaja Paulus, vanemraamatukoguhoidja (lasteosakond)

Kadri Lauri, vanemraamatukoguhoidja (komplekteerimine)

Direktor

Allkiri /allkirjastatud digitaalselt/ Annely Veevo

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kärdla Linnaraamatukogu	16	464,5h	2416€

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

- 11.08.2020 külastasid Kärdla Linnaraamatukogu Lääne-Harju valla raamatukogude direktorid (7 in), kellele direktor näitas raamatukogu ja tegi ettekande raamatukogu tegemistest
- 21.09.2020 külastas Kärdla Linnaraamatukogu ERÜ komplekteerimise töörühm (7 in), kellele raamatukogu direktor tegi ettekande raamatukogu tegemistest
- Arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja tegi 26. novembril ettekande maakonna raamatukogutöötajatele 'Create the Future Leaders & Innovators in the Classroom' koolitusest Küprosel
- Aasta jooksul esinevad raamatukogu töötajad paljudel üritustel ja koolitustel raamatukogus (nii lastele kui täiskasvanutele)

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2020)
Kärdla Linnaraamatukogu	Uus maja välisuks, uus raamatukogu välisuks, väiksemad aknaplekkitööd

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	Muuminäitus ja teematund Viskoosa ja Palade Lasteaed	43
	Muuminäitus ja teematund Kärdla Põhikooli IVb, IIa, IIIa, IIIb, IIb, IVa, Ib, Va, Ia, VIb klassid	165
	Muuminäitus ja teematund Lauka põhikooli I, II, III, IV klaasid	30
	Muuminäitus ja teematund Kärdla Lasteaia Oravate, Pääsukeste rühmad	36

	Muuminäitus ja teematund Kärdla Sotsiaalkeskuse lastele	9
	Muuminäitus ja teematund Palade Põhikooli I, II, III klassid	22
	Väikelaste raamatutund	17
	Kirjanduslik viktoriin Kärdla Põhikooli Va klass	13
	Ettelugemisvõistluse "Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi..." Hiiumaa eelvoor	15
	Kohtumine Ilmar Tomuskiga	92
	Suvelugemise programmi "Suvelugemise väljakutse" lõpetamine	59
	Nukitsa konkursi raamatute tutvustamine ja hääletus Kärdla Põhikooli Ia, Va, IIa, IVb, IIIa, Ib, IIb klassid	106
	Loetud raamatute tutvustamine Kärdla Põhikooli Va klass	15
	Krimikirjanduse ülevaade Kärdla Põhikooli VIIa ja VIIb klassid	39
	Emakeelepäevaks parimat soovitades Kärdla Põhikooli IX a klass	13
	Andrus Kivirähk - 50 Kärdla Põhikooli III a klass	19
	Raamatukogu tutvustus ja laenutamise reeglid Kärdla Põhikooli I klass	26
	Lugemisisu programmi tutvustus Kärdla Põhikooli IIa, I, IIb, IIIa, IIIb, IVb klassid	118
	Lugemisisu programmi tutvustus Suuremõisa Lasteaed-Algkooli I-V klassid	19

	Lugemisisu programmi tutvustus Kärkla Lasteaia Oravate ja Siili rühmad	45
	Muinasjutu tund- autorid, liigid Kärkla Põhikooli VIIa klass	18
	Nutiseadmete kaante meisterdamise töötuba	6
	Lugemisisu - Illustratsiooni teematund Suuremõisa Lasteaed-Algkool I-V klassid	17
	Lugemisisu - Nukitsamehe raamatukogu teematund Kärkla Põhikooli I klass	28
	Lugemisisu - Raamatu teekond teematund Kärkla Põhikooli IIA klass	17
	Rikswebi, ESTERi, ISE ja raamatukogu kodulehe tutvustamine Kärkla Põhikooli VIII klass	18
	Illustratsioon ja illustraatorid Kärkla Põhikooli Va, Vb klassid	30
	Raamatukogude ajalugu, raamatute liigitus ja paigutus Kärkla Põhikooli IVb klass	16
	Rikswebi ja teatmeteoste kasutamine Kärkla Põhikooli IVa klass	17
	Eno Raua elu ja looming Kärkla Põhikooli VIb klass	23

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Kärkla Linnaraamatukogu maakonnaraamatukoguna täidab raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid:

- 1) juhendab meetodiliselt teiste Hiiu maakonna raamatukogude tööd (komplekteerib ja töötleb teavikuid);
- 2) korraldab raamatukogutöötajate täiendkoolitusi ja õppereise;
- 3) korraldab maakonna rahvaraamatukogude aruandlust ja analüüsi;

- 4) koostab maakonna koduloo andmebaasi;
- 5) kogub vajalikku statistikat ning analüüsib maakonna rahvaraamatukogude tegevust.

Raamatukoguteeninduse koordineerimisel täitis Kärkla Linnaraamatukogu kõiki seaduses ettenähtud ülesandeid.

Maakonnaülene tsentraalne komplekteerimine riigiraha eest toimib korralikult ja tõrgeteta. Kokku on lepitud, et maaraamatukogud esitavad Rahva Raamatu intranetis oma soovid raamatute tellimiseks, maakonnaraamatukogu komplekteerija vaatab soovid üle ja kinnitab need, ning Rahva Raamat saadab tellitud raamatud igale raamatukogule otse. Maakonnaraamatukogu komplekteerija sisestab RIKSi eelkirjed ning maaraamatukogud teevad vajaliku töö ära siis, kui raamatud kätte saavad.

Maakonnaraamatukogu koondab kohalikke koduloomaterjale, need on RIKSWEBi kaudu kõigile nähtavad ja selle kaudu saab neid ka tellida. Enamasti on paberkandjal materjale 2 eksemplari, üks välja laenutamiseks, teine ainult kohapeal kasutamiseks. Samuti on säilitatud kõik kohalikud ajalehed, mida tihti kasutatakse koduloo uurimise eesmärgil. Koduloomaterjalide hoidmiseks on eraldi ruum Kärkla Linnaraamatukogus.

Maakonnaraamatukogu koordineerib statistilise aruandluse õigeaegset täitmist, samuti tekstilise tegevusaruande kirjutamist ja koondamist, sh tegevuste analüüsimist. Kõik raamatukogud esitavad maakonnaraamatukogule oma tekstilise tegevusaruande, mille pealt kirjutab maakonnaraamatukogu ühise maakondliku aruande ning esitab riigile ja omavalitsusele.

Maakonnaraamatukogu aitab vajadusel teisi raamatukogusid igapäevatoos ettetulevates küsimustes, kuid seda siiski suhteliselt harva, sest raamatukogude töötajad on kõik nii kogenud; korraldatakse ka teatmebibliograafilist tööd. Suurt ettevalmistust nõuab maakondlike koolituste korraldamine ja neile rahastuse leidmine. Aruandeaastal korraldas maakonnaraamatukogu 5 koolitust ja ühe õppereisi. Nendest saab lähemalt lugeda aruande algusest.

Tagasisidena saadud info:

Käina raamatukogutöötaja: *Maakonnaraamatukogu korraldatud koolituste arv kasvas, kõik need olid vajalikud, suureks plussiks oli ministeeriumi poolne rahastamine. Koolitused on kallid, paljudel puudub võimalus väljaspool maakonda koolitustel osaleda, mõnikord ei ole see ajaliselt ja rahaliselt otstarbekas. Oli nii erialaseid kui silmaringi laiendavaid koolitusi. Väga hea sünergia tekkis visioonipäeval ning stressi ja enesejuhtimise koolitusel. Märt Treieri häid mõtteid ja esinemist oli nauditav kuulata. Rene Tendermanni kaasaegse kirjanduse ülevaade oli väga informatiivne ja lugema innustav. Õppereis Pärnusse ja Haapsallu andis inspiratsiooni ja uusi ideid kolleegidelt. Mitmed üleskerkinud küsimused lahendati ühise aruteluna.*

Palade raamatukogutöötaja: *Kärkla Linnaraamatukogu poolt korraldatud koolitused olid sisukad ja asjakohased.*

Hellamaa raamatukogutöötaja: *Koostöö Kärkla Linnaraamatukoguga on hea.*

Suuremõisa raamatukogutöötaja: *Maakonnaraamatukogu töötajad on väga abivalmis. Alati leiab probleemile lahenduse. Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused on väga huvitavad.*